

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-03-18

Ärendenummer SMF-2024-00161

Handläggare

Alexandra Eriksson

Telefon: 031-368 24 33

E-post: alexandra.erikson@stadsmiljo.goteborg.se

Fördelning av centrala medel för enkelt avhjälpna hinder 2024

Förslag till beslut

Stadsmiljönämnden godkänner förslag till fördelning av medel för enkelt avhjälpna hinder (EAH) 2024.

Sammanfattning

Plan- och bygglagen fastslår att byggnader och allmän platsmark ska vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Hinder mot tillgänglighet till eller användbarhet av lokaler (publika lokaler) dit allmänheten har tillträde, ska alltid avhjälpas om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpa.

Arbetet med enkelt avhjälpna hinder kräver resurser både för inventeringsarbetet och för att åtgärda de hinder som finns.

I budget för 2024 har kommunfullmäktige avsatt 10 miljoner kronor för undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder. Stadsmiljönämnden har fått i uppdrag att ansvara för fördelningen av dessa medel. Stadsmiljöförvaltningen föreslår att medlen fördelas till äskande förvaltningar enligt nedan:

Idrott- och föreningsförvaltningen	380 000 kronor
Stadsmiljöförvaltningen	6 200 000 kronor
Förvaltningen för funktionsstöd	300 000 kronor
Socialförvaltningen sydväst	750 000 kronor
SUMMA	7 630 000 kronor

För 2024 kvarstår 2 370 000 kronor att fördela. Möjlighet kommer att ges i en andra ansökningsomgång att äska om dessa medel.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De medel som avsatts bidrar till att enkelt avhjälpna hinder blir undanröjda och att besökaren får information om stadens publika lokalers och platser (allmän platsmark) tillgänglighet. Medlen ökar möjligheterna för förvaltningarna att fokusera på arbetet med enkelt avhjälpna hinder. Att inte undanröja enkelt avhjälpna hinder kan innebära att staden anmäls, vitesföreläggs och krävs på högre kostnader än om hindren åtgärdats från början.

I budget för 2024 har kommunfullmäktige avsatt 10 miljoner kronor för undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder. Stadsmiljöförvaltningens förslag till fördelning av medlen innebär att 2 370 000 kronor kvarstår att fördela under 2024.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Arbetet med enkelt avhjälpna hinder bedöms ha en positiv inverkan på människors möjlighet till delaktighet i staden. Göteborg ska vara en tillgänglig och användbar stad för alla. FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har blivit svensk lag och ligger till grund för den nya funktionshinderpolitiken. Arbetet med enkelt avhjälpna hinder bidrar till ett samhälle som är inkluderande och tillgängligt vilket skapar förutsättningar för delaktighet, självständighet, jämlikhet och jämställdhet. Undanröjande av enkelt avhjälpna hinder är en viktig strategi i stadens ”Program för full delaktighet”. Tillgänglighetsarbetet gagnar inte bara personer med funktionshinder utan även andra människor som av andra orsaker har svårt med exempelvis rörlighet, till exempel människor med barnvagnar, äldre eller tillfälligt skadade.

Bilagor

1. *Idrotts och föreningsförvaltningen Åskande kommuncentrala medel för EAH* (äskande daterat 2024-01-22)
2. *Stadsmiljöförvaltningen Åskande kommuncentrala medel för EAH* (äskande daterat 2024-02-28)
3. *Förvaltningen för funktionsstöd Åskande kommuncentrala medel för EAH* (äskande daterat 2024-02-21)
4. *Socialförvaltningen Sydväst Åskande kommuncentrala medel för EAH* (äskande daterat 2024-02-28)
5. *Socialförvaltningen Sydväst Åskande kommuncentrala medel för EAH* (äskande daterat 2024-02-06). Äskandet drogs tillbaka 2024-02-07.

Ärendet

Arbetet med enkelt avhjälpna hinder kräver resurser både för inventeringsarbetet och för att åtgärda de hinder som finns. Inför 2024 har kommunfullmäktige avsatt 10 miljoner kronor för undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder och stadsmiljönämnden har tilldelats ansvaret för att fördela medlen.

Beskrivning av ärendet

Plan- och bygglagen fastslår att en byggnad ska vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Hinder mot tillgänglighet till eller användbarhet av lokaler (publika lokaler) dit allmänheten har tillträde ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpas. Publika lokaler är lokaler, eller delar av lokaler, dit allmänheten har tillträde och kan vara både offentliga och privat ägda lokaler.

Ett hinder mot tillgänglighet eller användbarhet på en allmän plats ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpas. Allmänna platser kan exempelvis vara en gata, ett torg eller en park och är angiven som allmän plats i detaljplanen.

Boverkets definition av vad enkelt avhjälpna hinder kan vara är bland annat; mindre nivåskillnader, höga trösklar, tunga dörrar, dålig belysning, dålig ljudmiljö, bristande kontrastmarkeringar, bristande skyltning, avsaknad av ledstänger och bristande utformning av balansstöd.

Sedan början av 2000-talet bedrivs i staden ett arbete att inventera publika lokaler och delar av den allmänna platsmarken för att identifiera enkelt avhjälpna hinder, åtgärda dessa och informera allmänheten om tillgänglighetsnivån via tillgänglighetsdatabasen (TD). Efter utförd inventering tas åtgärdsrapporter fram (från TD). Undanröjandet av hinder kan därefter genomföras direkt eller planeras in i byggnadens ordinarie underhållsplan.

Förutsättningarna för inventering och undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder skiljer sig åt mellan lokaler och allmän platsmark. Tillgänglighetsdatabasen är i första hand ett verktyg för inventering av lokaler vilket gör att inventeringen av allmän platsmark i verktyget blir lite mer komplicerat. Vidareutveckling för att anpassa TD till allmän platsmark pågår. Även finansiering av undanröjandet skiljer sig åt. För lokalerna finansieras undanröjandet av EAH på samma sätt som för ordinarie underhåll medan det för allmän platsmark inte finns möjlighet att finansiera åtgärderna via hyresintäkter.

Fördelning av medel för enkelt avhjälpna hinder 2024

För 2024 finns 10 miljoner kronor i kommunfullmäktiges budget avsatta för undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder. Stadsmiljönämnden tilldelades uppdraget att fördela medlen.

De kriterier som varit utgångspunkt för fördelning av medel är samma kriterier som användes av dåvarande fastighetsnämnden när fördelningen av kommuncentrala medel för enkelt avhjälpna hinder var deras uppdrag. Kriterier enligt nedan fastställdes på fastighetsnämnden den 3 februari 2020.

- Medlen kan finansiera undanröjandet av EAH på frekvent använd allmän platsmark där det ger störst effekt för stadens invånare och besökare.

- Medlen kan finansiera inventerings- och publiceringsarbete i tillgänglighetsdatabasen.
- Medlen kan finansiera strategiskt EAH-arbete och arbete som syftar till att utveckla rutiner och andra förbättringsarbeten för att minimera uppkomsten av nya EAH.

En redovisning kring medlens användande ska rapporteras i respektive förvaltnings årsrapport för 2024. Medel som inte används under 2024 ska åter till kommunstyrelsen.

Äskanden

Likt tidigare år informerades de byggnadsägande och markförvaltande förvaltningarna i staden, samt stadsbyggnadsförvaltningen som ansvarar för tillsyn av enkelt avhjälpna hinder i januari om möjligheten att ta del av de avsatta medlen för enkelt avhjälpna hinder. Förvaltningarna uppmanades att skicka sina äskanden till stadsmiljöförvaltningen.

I tillägg har möjlighet att äska medel uppmärksammas av Förvaltningen för funktionsstöd samt Socialförvaltningen Sydväst. Inkomna äskanden redovisas nedan:

Idrott- och föreningsförvaltningen

Äskande

Idrott- och föreningsförvaltningen ansöker om 380 000 kr för att inventera lokaler och bedöma hinder samt informera om tillgängligheten i publika lokaler via tillgänglighetsdatabasen. Undanröjandet av hindren finansieras genom förvaltningens egna medel.

Bedömning

Vid förändringar i en anläggning krävs en ny inventering och ny publicering i tillgänglighetsdatabasen. Tillgänglighetsdatabasen erbjuder information om olika platser fysiska tillgänglighet. Upprätthållande av databasens aktualitet bedöms i hög grad bidra till invånares och besökares fysiska tillgänglighet till publika lokaler i vardagen. Stadsmiljöförvaltningen bedömer att ansökan bör beviljas.

Förvaltningen för funktionsstöd

Äskande

Förvaltningen för funktionsstöd ansöker om 300 000 kr för inventerings- och publiceringsarbete i tillgänglighetsdatabasen.

Bedömning

Vid förändringar i en anläggning krävs en ny inventering och ny publicering i tillgänglighetsdatabasen. Tillgänglighetsdatabasen erbjuder information om olika platser fysiska tillgänglighet. Upprätthållande av databasens aktualitet bedöms i hög grad bidra till invånares och besökares fysiska tillgänglighet till publika lokaler i vardagen. Stadsmiljöförvaltningen bedömer att ansökan bör beviljas.

Socialförvaltningen Sydväst

Äskande

Socialförvaltningen Sydväst ansöker om 750 000 kr för undanröjandet av EAH (exempelvis genom installation av dörröppnare, åtgärdande av trösklar och planutjämning vid entrédörrar) vid ett antal av de lokaler som upprätthålls av förvaltningen, inventerings- och publiceringsarbete i tillgänglighetsdatabasen samt strategiskt EAH-arbete i form av framtagande av ett funktionsprogram för sociala boenden.

Socialförvaltningen inkom med ytterligare ett äskande om 640 000 kronor vad avser undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder samt inventerings- och publiceringsarbete i tillgänglighetsdatabasen men äskandet drogs tillbaka dagen efter det inkom till stadsmiljöförvaltningen.

Bedömning

Undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder vid frekvent använda publika lokaler bedöms bidra till invånares och besökares fysiska tillgänglighet och inkludering i samhället. Vid förändringar i en anläggning krävs en ny inventering och ny publicering i tillgänglighetsdatabasen. Tillgänglighetsdatabasen erbjuder information om olika platser fysiska tillgänglighet. Upprätthållande av databasens aktualitet bedöms i hög grad bidra till invånares och besökares fysiska tillgänglighet till publika lokaler i vardagen. Framtagandet av ett funktionsprogram för sociala boenden där tillgänglighetsperspektivet ingår bedöms bidra till minimering av uppkomsten av nya enkelt avhjälpna hinder. Stadsmiljöförvaltningen bedömer att ansökan bör beviljas.

Stadsmiljöförvaltningen

Stadsmiljöförvaltningen ansvarar för förvaltningen av stadens allmänna platsmark. Arbetet med enkelt avhjälpna hinder är därför både omfattande och varierat. Förvaltningen ansöker om totalt 6 270 000 kr för undanröjandet av EAH, inventerings- och publiceringsarbete i tillgänglighetsdatabasen samt strategiskt EAH-arbete.

Exempel på åtgärder är utförandet av ledstång, sittbänkar och förbättring av markbeläggningen längs ett brant parti på en gångbana i Kortedala (Gregorianska Gatan och Runstavsgatan) samt utbyte av bommar vid tre entréer till Slottsskogen i syfte att möjliggöra för besökare i permobil eller liknande hjälpmedel att få lätt åtkomst till parken). Förvaltningen avser bland annat inventera stadens 290 lekplatser utifrån tillgänglighet och uppdatera den information som finns i TD2 till den nya plattformen TD3, inventera friluftsanläggningar i naturområden samt flytta över anläggningar i utemiljöer från TD2 till TD3 i tillgänglighetsdatabasen. Förvaltningen har även för avsikt att bland annat uppdatera appen "Anmäl hinder" så att den uppfyller funktionskrav och lagkrav samt utbilda projektörer och byggansvariga i utformning av gatumiljön i tillgänglighetsfrågor.

Bedömning

Stadsmiljöförvaltningens förslag till åtgärder har en direkt och stor påverkan på göteborgarnas tillgänglighet till allmän platsmark i staden. Undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder på allmän platsmark bedöms i hög grad bidra till invånares och besökares fysiska tillgänglighet och inkludering i samhället. Vid förändringar i en

anläggning krävs en ny inventering och ny publicering i tillgänglighetsdatabasen. Upprätthållande av databasens aktualitet bedöms i hög grad bidra till invånares och besökarens fysiska tillgänglighet till publika lokaler i vardagen. Likaså bedöms strategiskt EAH-arbete och arbete som syftar till att utveckla rutiner och andra förbättringsarbeten för att minimera uppkomsten av nya EAH vara av stor vikt för tillgängligheten i staden.

Stadsmiljöförvaltningen bedömer att ansökan bör beviljas med undantag för de medel som söks för att utreda möjligheten att tillgänglighetsanpassa Harry Hjörnes Plats till hållplatserna genom inventering av befintliga ledstråk. Anledningen härtill är att det inom den befintliga investeringsåtgärden ”Stadsmiljöåtgärder Harry Hjörnes plats” ingår att utreda och implementera tillgänglighetsåtgärder (däribland ledstråk) samt säkerställa att dessa hänger ihop med ledstråk på anslutande gator.

Förslag till fördelning

Generellt sett är de byggnadsägande och markförvaltande förvaltningarna samt bolagen i staden ansvariga för tillgängligheten på sina anläggningar. I det ansvaret ingår bland annat att undanröja enkelt avhjälpna hinder. Under ärendets beredning har förvaltningen gjort bedömningen att den som rättsligt råder över hindret och att det åtgärdas är ansvarig för tillgängligheten. I de flesta fall är det byggnadens ägare, men det kan även vara en verksamhetsutövare som hyr en lokal. Denna bedömning stöds av Boverkets föreskrifter om enkelt avhjälpna hinder.

Av inkomna äskanden föreslår stadsmiljöförvaltningen att de centralt avsatta medlen för enkelt avhjälpna hinder fördelas enligt nedanstående tabell.

Förvaltning	Äskade medel (kr)	Förslag till beslut (kr)
Idrotts- och föreningsförvaltningen	380 000	380 000
Förvaltningen för funktionsstöd	300 000	300 000
Socialförvaltningen sydväst	750 000	750 000
Stadsmiljöförvaltningen	6 270 000	6 200 000
Summa	7 700 000	7 630 000

Tabell 1 - Sammanfattning äskade medel och förslag till fördelning av medel för 2024

Kvarstående medel

Äskandena av medel för 2024 understiger de 10 miljoner som stadsmiljönämnden har att fördela för arbetet med enkelt avhjälpna medel. För 2024 kvarstår 2 370 000 kronor att fördela. Möjlighet kommer att ges i en andra ansökningsomgång under maj/juni att äska om dessa medel. Information skickas inför ansökningsperioden ut till stadens förvaltningar. Förvaltningen bereder inkomna ansökningar och tar i sedvanlig ordning fram underlag för beslut i stadsmiljönämnden.

Förvaltningens/bolagets bedömning

Stadsmiljöförvaltningen bedömer att förslaget till fördelning av medel möjliggör att inventering och undanröjande av enkelt avhjälpna hinder i stadens publika lokaler och på allmän platsmark kan utföras.

Stadsmiljöförvaltningen föreslår att stadsmiljönämnden godkänner förslag till fördelning av centrala medel för enkelt avhjälpna hinder 2024.

Kerstin Elias

Avdelningschef,

Avdelning Planering och investering

Anders Ramsby

Förvaltningsdirektör,

Stadsmiljöförvaltningen